

TARTMUS

Tartu Kunstimuuseum

Tartu Art Museum

tartmus.ee

TARTMUS

Tartu Kunstimuseum

Viktoria Berezina

A Face Assembled from Noise

MÜRAST MOODUSTUV NÄGU

21.06. – 28.09.2025

Tartu Art Museum

tartmus.ee

Mürast moodustuv nägu

Indrek Grigor, kuraator

Proloog

See kollaažiseeria sündis 2023. aastal kesk sügavat isiklikku kriisi, sõjakogemuse, kodu- ja identiteedikaaotuse järel. Need teosed jäid pikaks ajaks peitu – liiga isiklikud, liiga valusad. Vaikuses loodud visuaalne päevik, mitte näitamiseks, vaid ellujäämiseks. Aja jooksul settis aga arusaam, et just aus enesepaljastus võib avada uusi teid. Sõda ei ole ainult purustatud linnad uudistesaadetes – sõda on ka sisemised varemed, mis jäävad pilkude eest varju. See näitus on katse leida jõud ja viis ülesehituseks.

Viktoria Berezina kollaažid moodustuvad sisemaailma varemetest – need on loodud olukorras, kus oma peegelpilt tundub võõras ja iga päev algab küsimusega: kes ma olen? See on sõjas kõik kaotanud inimese lugu. Maailm varises hetkega kokku – järele jäid vaid vaikus, mõrad ja küsimus: kuidas edasi? Neis teostes ei ole ühtlaselt kulgevat jutustust – on vaid killud, mälopildid, tekstuurid, kihistused. Ja kollaaž ei ole siin pelgalt tehnika, vaid olemise metafoor, katse end tükkidest uuesti kokku seada. Tulemus ei saa olla tervik. See ei saa olla ühtlane. Aga see on tõeline.

Kunstniku sõnul on see kui plakatite, grafiti ja aja jälgedega kaetud kestendav majasein, mis olnud kunagi täielikult ei hülga. Mälu toimib samamoodi: see on kihiline, moonutatud, katkendlik. Ometi võib sellest kaosestki saada alus identiteedile. Kompositsioonidest läbi murdev kollane ei ole aialippide vahelt kumav päikesevalgus, vaid põlengust jäänud tukid. Need ei soojenda, kuid hoiavad külma eemal. See on vastupanu. See on usk.

Viktoria Berezina (s. 1994, Herson, Ukraina) on kunstnik, graafiline disainer ja kuraator. Alates 2022. aasta oktoobrist elab ja töötab ta Tartus. Ta on õppinud Hersoni Kunstikoolis ja Hersoni Disainilütseumis ning lõpetas 2017. aastal kiitusega Hersoni Riikliku Tehnikaülikooli disainiteaduskonna.

2022. aastal pälvis ta Kultuuri Teo preemia silmapaistva panuse eest kultuurivaldkonda ning julguse eest dokumenteerida sõda ja kureerida Ukraina ja Eesti kunstnike ühisnäitus „Päästik / Trigger“. 2023. aastal nomineeriti tema projekt „Viktoria kirjad“ Tartu Kultuurikandja auhinnale kategoorias „Aasta sündmus“. 2024. aastal sai temast Tartu Kunstnike Liidu liige.

A Face Assembled from Noise

Indrek Grigor, curator

Prologue

This series was created in 2023, during a period of profound personal crisis marked by the effects of war, the loss of home, and a fractured sense of identity. For a long time, these works remained hidden: they were too personal and too painful. They were a visual diary made in silence, not intended for display, but for survival. With time, however, came the realisation that honest exposure of one's inner state can create connections. War is not only the ruins of cities shown on newscasts; it is also inner ruins, the silent aftermath invisible to others. This exhibition is an attempt to find a path toward restoration.

Viktoria Berezina's collages emerge from a state of inner collapse, at a moment when reflection becomes unfamiliar and each day begins with the question: who am I now? It is the story of someone who has lived through war. Their world vanished in an instant, leaving behind only silence, cracks and the question of how to go on. There is no linear narrative here, only fragments: flashes of memory, texture and layers. Collage is not just a technique; it is a metaphor for existence, an attempt to reassemble the self from broken parts. It is never seamless, never whole, but always real.

The artist turns to the image of a wall on a city street, a surface where the past never fully disappears. Posters, graffiti and the residue of time all coexist. Memory works similarly: it is layered, distorted and fractured. And yet, this chaos becomes the foundation of identity. The yellow that breaks through these compositions is not sunlight; it is embers after a fire. It does not warm, but it keeps the cold at bay. It is resistance and a small act of faith.

Viktoria Berezina (b. 1994, Kherson, Ukraine) is an artist, graphic designer and curator. Since October 2022, she has been living and working in Tartu, Estonia. She studied at the Kherson Art School and the Design Lyceum, and graduated with honours in 2017 from the Faculty of Design at the Kherson National Technical University.

In 2022, she was awarded the Kultuuri Tegu prize for outstanding contributions to culture, for her courage in documenting the war and curating the Ukrainian–Estonian exhibition *Päästik / Trigger*. In 2023, her project *Viktoria's Letters* was nominated for the Tartu Culture Bearers 2022 award in the “Event of the Year” category. In 2024, she became a member of the Tartu Artists' Union.

Sisemine alkeemia

Indrek Grigori intervjuu Viktoria Berezina

Indrek Grigor: Milline roll oli kunstil sinu nooruses? Kuidas jõudsid sinnamaale, et hakkasid kunstis nägema elukutset?

Viktoria Berezina: Sündisin muusikute perre, aga iroonilisel kombel ei lubanud vanemad meil kunstiga tegeleda – nad ütlesid, et sellega on raske elatist teenida. Ometi hakkas mu vanem õde klaverit õppima, noorem vend mängis akustilist kitarr ja mina joonistasin juba väga väikesest peale. Näitasin oma pildikesi emale ja sugulastele, oodates õhinal nende reaktsiooni. Mulle meeldis osaleda koolikonkurssidel ja -näitustel. Mul on siiani kodus terve virn diplomeid. Võitsin sageli esikohti ning see motiveeris mind jätkama.

Murdepunkt saabus 8. klassis, kui ema äkki ütles: „Sa joonistad väga hästi, peaksid kunstikooli minema.“ See oli mulle stressirohke aeg. Tundsin, et alustan liiga hilja – olin 13–14-aastane, teised lapsed olid õppinud alates esimesest klassist. Asja tegi veel keerulisemaks see, et mind paigutati ekslikult kümnendike rühma. Veetsin peaaegu kuu aega nendega koos natüürmorte või kipsvorme joonistades, kuigi mul polnud aimugi, kuidas kompositsiooni üles ehitada või isegi pliiatsit õigesti käes hoida. Kuid ma püsisin neil kannul. Siis üks õpetaja avastas vestluse käigus, et olen 8. klassi õpilane: „Mida sa siin teed, sa peaksid teises rühmas olema!“ Pidin teise tempo ja uute klassikaaslastega uuesti kohanema. Täna meenutan neid kogemusi kui omamoodi initsiatsiooni kunstimaailma. Teine katsumus seisnes selles, et kunstikool käis tegelikult meie perele rahaliselt üle jõu. Kuid ema andis mulle selle võimaluse ja ma olen talle selle eest igavesti tänulik. Gümnaasiumis hakkasin suvevaheaegadel töötama, et oma haridust rahastada, ja seetõttu väärtustasin iga õppimisele kulutatud päeva.

Ka minu abikaasal on olnud suur roll mu karjääris. Oleme koos olnud alates sellest, kui olin 18-aastane. Loomulikult oleme läbinud elus erinevaid etappe. Oli aeg, kui pakkusin välja, et võiksin otsida tööd väljaspool kunstimaailma, aga tema ütles alati: „Kui oled otsustanud olla kunstnik, siis kasva selles valdkonnas ja ela sellest ära.“ Tema toetus aitas mul oma teele kindlaks jääda. Liikusin edasi, otsisin võimalusi – ja kuidagi leidsid võimalused ka mind. Pärast keskkooli lõpetamist astusin Hersoni Riiklikku Tehnikaülikooli, sain täisstipendiumi ja lõpetasin kiitusega – lihtsalt seetõttu, et armastasin seda, mida tegin. See oli ilus aeg. Õppisin disaini, aga õppekava oli väga mitmekülgne. Meile õpetati maalimist, joonistamist, illustratsiooni, graafilist disaini, tüpograafiat ja muudki. See andis mulle laia põhja. Mõned kursusekaaslased suundusid vabade kunstide poole, teised keskendusid disainile. Mina leidsin viisi, kuidas mõlemat ühendada.

Mõnda aega töötasin graafilise disainerina, luues logosid, silte, plakateid ja visuaalset identiteeti kohalikele sündmustele ja organisatsioonidele. Oli hea tunne näha oma tööd tänavatel – oli see siis poesilt, kontserdiplakat või sushikarbi kujundus. Ütlesin uhkusega: „Mina tegin selle!“ Kuid samal ajal tundsin tihti, et olen justkui kulisside taga. Kõik nägid lõpptulemust, aga keegi ei näinud selle loojat. Aja jooksul sain aru, et klientidega töötamine kurnab mind ega anna mulle seda loomingulist vabadust, mida igatsen. Sain tööpakumisi trükikodadest ja isegi ülikool tahtis, et ma seal õpetaksin, aga need pakkumised tundusid mulle nagu puurid. Tahtsin ellu viia oma ideid. Nii algasidki mu esimesed kuraatoriprojektid. Ja ma teadsin: kui ma kunagi tahan õpetada või trükikojas töötada, saan seda alati teha hiljem.

Viiendal kursusel korraldasin suure näituse kohalike Hersoni kunstnikega. See oli mu esimene suur projekt, hetk, mil tundsin, et olen tõesti ihu ja hingega asja juures. Pärast seda andsime abikaasaga välja oma esimese ühise raamatu: tema kirjutas, mina illustreerin. Samm-sammult hakkasin disainitöö ja loovprojektide vahel tasakaalu leidma. See tõi palju uusi kontakte. 2020. aastal algatasime koos kunstnikest sõpradega kunstifestivali Mycelium, et anda noortele nagu me ise platvorm eneseväljenduseks. Oli inspireeriv näha kunsti ja näha teistes potentsiaali, just nagu kunagi nägid mu õpetajad seda minus. Festival toimus kaks korda Hersonis (2020 ja 2021) ning 2023. aastal Rootsis, kus elab nüüd umbes 12 Hersoni kunstnikku, minu sõbrad. Sellistes projektides olen korraga nii korraldaja, kujundaja kui ka osaleja. Kui näen oma tegevuses eesmärki ja arengut, pühendan end sellele täielikult.

Praegu teeme sõpradega mitmeid ühiseid projekte. Käin Rootsis ja sõbrad tulevad Eestisse. Olen tutvustanud juba nelja Hersoni kunstniku loomingut Eesti publikule ja aidanud neil siinse kunstieluga kontakti luua. Tegemist on olnud nii isiku- kui ka grupinäitustega. Tulevikus plaanin sääraseid näitusi sammhaaval jätkata. Usun, et see on suurepärane võimalus kultuuri-vahetuseks, mis alati aitab kaasa mõlema poole arengule. Nüüdseks olen jõudnud punkti, kus mulle meeldib olla korraga paljudes rollides: kunstnik, disainer, näituste ja festivalide kuraator, õpetaja, töötubade ja ekskursioonide juhendaja – ja hiljuti hakkasin ka seinamaalinguid tegema. Iga kord üllatan iseennast, milleks ma võimeline olen. Ma lihtsalt loon südamest ja see kõnetab teisi. Küllap see ongi kunsti tõeline eesmärk.

I.G.: Mis on kõige enam mõjutanud sinu kunstnikuteed? On sul näiteks olnud mentor, kelle eeskujul sind suunas, või mõni oskus, mille omandamine avas sulle uusi uksi?

V.B.: Mul oli õnne õppida imeliste õpetajate käe all ja olen neile kõige eest sügavalt tänulik. Ühest õpetajast, disainiõppejõud Vitalii Kryzhanovskyst, sai mulle eriti oluline mentor. Tema tunde ootasin alati põnevusega. Ta rääkis alati lugusid, mis muutsid disaini- ja kunstimaailma elavaks ja lubasid meil tunda end selle osana.

Algul ma lihtsalt tegin seda, mida armastasin, ja kulgesin loomulikus rütmis. Kuid kõik muutus siis, kui ülikooli kunstiajaloo loengutes tutvustati meile nüüdiskunsti maailma. See oli silmiavav! Avastasin terve rea kunstisuundi ja kunstnikke. Mäletan siiani, milliseid emotsioone tundsin, kui jälgisime, kuidas erinevad kunstnikud on läbi ajaloo muutunud. Mind tõmbasid alati asjad, mis tundusid kummalised või raskesti mõistetavad ... ja ma tahtsin neist aru saada. See uudishimu tegi nüüdiskunsti mulle millekski eriliseks. Mind on alati paelunud sürrealistide, sümbolistide, ekspressionistide ja teiste looming – need on nagu eraldiseisvad maailmad, igaüks omamoodi ainulaadne ja kaunis. Arvan, et armastan kõiki kunstisuundi, sest igaühes on omaette sügavus – alates tumedatest, rahutuks tegevatest kujutistest kuni kõige õrnema iluni. Aga võib-olla sünnib tõeline maagia siis, kui need vastandid ühinevad: kui õud ja ilu saavad lahutamatuks ning nende kombinatsioonis sünnib täiesti uus, seni avastamata tähendus.

Teine murdepunkt tuli neljandal kursusel, kui meil tuli kujundada ajakiri. Minu teemaks sai teater. Olin vaimustuses. Lõin ajakirja Ilusate Lillede Teater kaasaegsest Harkivi teatrigrupist. Iga näitleja ja etenduse tarvis kujundasin ainulaadse kollaaži ja ehitasin kogu projekti üles kollaažina. Siis sain aru, kui väga mulle meeldib luua tervikut killukestest. See süütas minus kire kollaažikunsti vastu. See on meedium, mis käivitab mind tänini.

I.G.: Sinu kunstiline praktika jaguneb tehniliselt justkui kaheks. Kollaaži kõrval maalid ka Ukraina traditsioonilises rahvakunstistiilis petrõkivka. Kas see võlus sind juba varakult või kohtusid sellega alles kunstikoolis või isegi hiljem?

V.B.: Jah, sul on õigus, minu looming areneb praegu kahes paralleelses suunas. Üks on seotud nüüdiskunstiga, kus loon kollaaže, graafilisi töid ja teen visuaalseid eksperimente. Teise suuna juured on Ukraina traditsioonilises dekoratiivses maalikunstis petrõkivkas, mille ma taasavastasin pärast Eestisse kolimist. Kõik algas 2022. aasta sügisel, vahetult pärast Tartu saabumist. Kohalik kunstikool kutsus mind läbi viima nädalast töötuba segagrupile Ukraina ja Eesti õpilastest. Küsisin endalt: mida saaksin neile pakkuda, mida nad veel õppinud pole? Nad olid ju koolis juba käsitlenud joonistamist, maalimist, graafilisi tehnikaid ja palju muud. Siis meenutasin, kuidas mina nende vanuses õppisin petrõkivka maali oma kodulinna kunstikoolis, ja äkitselt nihkus kõik paika. Ma polnud seda stiili praktiseerinud pärast viieteistkümnendat eluaastat, nii et istusin maha, vaatasin mustrid uuesti üle ja hakkasin kursust ette valmistama.

Tagasiside oli imeline – soe ja entusiastlik. Samal ajal hakkasin maalima jõuluehteid petrõkivka stiilis, mis hiljem said osaks näitusest Haki galeriis, kus need täiendasid Malle Leisi lillemaale. Varsti hakkasin saama kutseid töötubade läbiviimiseks koolides, gümnaasiumides ja kunstifestivalidel. Märkasin, et ukrainlastest osalejad löid justkui särema, kui oma pärimuskultuuriga uuesti kohtusid. Justkui oleks neis korraga ärganud midagi, mis nende sees kaua aega uinunult ootas, midagi esivanematelt päritut ja üdini tuttavat. Eestlased tundsid siirast uudishimu ja huvi. Nad soovisid Ukrainast rohkem teada saada ja mul oli rõõm neile seda võimalust pakkuda. Ma nägin, kui sügavalt nad austavad omaenda traditsioone ja kultuuripärandit ning kui innukalt võtavad omaks midagi uut. Võib-olla kõnetas see neid eriti just seetõttu, et petrõkivka lillemustrid on vaimult sarnased eesti rahvariide tikanditega.

Rahvakunst muutus eriti tähenduslikuks pärast täiemahulise sõja algust. Kui sinu identiteeti, keelt, sümboleid ja kultuuri ähvardab oht, muutub nende säilitamine isiklikuks ülesandeks. Petrõkivkast sai mulle omamoodi päästerõngas, niit, mis sidus mind kodumaa ja pärandiga. Hakkasin seda stiili tõlgendama läbi tänapäevase vaatenurga. See aitas mul olla üle väga rasketest ja masendavatest hetkedest. Oli päevi, mil ma lihtsalt istusin tundide kaupa ja maalisin – ning tundsin, kuidas vormi, rütmi ja värvi kaudu hakkas elu minus uuesti voolama. Ma ei oska seda täielikult seletada. Aga ma teadsin, et see tervendav kogemus on midagi, mida tahan ka teistega jagada. Mõned mu sõbrad kutsuvad mind nüüd naljatades petrõkivka saadikuks Eestis – ja ma pean seda suureks auks. Seni, kuni meie traditsioonid, lood ja kunst elavad, elame ka meie. Ja see on meie tuleviku alus.

Petrõkivka avas mulle ka uusi võimalusi. 2024. aastal kutsuti mind osalema RUA tänavakunstifestivalil. Korraldajad otsisid kunstnikku, kes oskaks petrõkivka maali. Inimesed hakkasid mind sotsiaalmeedia kommentaarides märkima ja peagi võeti minuga otse ühendust. Lõpuks maalisin just selles traditsioonilises stiilis Valguta bussipeatuse seinad. See oli paras väljakutse, aga ma sain hakkama. Sain paljudelt, nii ukrainlastelt kui ka eestlastelt, tänusõnumeid. Hiljem avaldati selle projekti kohta isegi intervjuu Ukraina Maailmakongressi veebilehel. Sellised hetked panevad mind mõistma, et otsus õpetada Tartu Kunstikoolis petrõkivka maalimist ei olnud pelgalt kunstiline, vaid midagi palju enamat. Kokkusattumused pole juhuslikud.

I.G.: Milline on petrõkivka roll ja tähendus Ukrainas? Kui maalised Narvas seinamaalingu, töid sellele lõvi – mida traditsioonilises petrõkivka stiilis kunagi ei kujutataks –, et tähistada liitu sinu kui Ukraina kunstniku ja Keenia keskkonnaaktivisti Elizabeth Wathuti vahel, kellele see mural on pühendatud. Ma julgen arvata, et enamiku eestlaste jaoks on petrõkivka lihtsalt üks ukraina rahvakunsti sümbol. Aga mida see tähendab Ukrainas?

V.B.: Petrõkivka kujunes välja juba 18. sajandil maja sise- ja välisseinte kaunistusena. Ma ütlen sageli, et see oli esimene Ukraina tänavakunst. 2013. aastal kanti petrõkivka ka UNESCO inimkonna vaimse kultuuripärandi nimekirja. Petrõkivkat kutsutakse sageli vabade inimeste kunstiks. Seda seetõttu, et Petrõkivka küla elanikud – sealhulgas kasakad ja põgenenud talupojad, ei kogenud pärisorjuse täielikku tragöödiat. See andis nende loomingule rohkem vabadust ja rõõmu. See kunst peegeldab harmooniat loodusega, elurõõmu ja eneseväljenduse vabadust, mida iseloomustavad erksad, säravad värvid.

Täna püüan seda tõlgendada kaasaegses kontekstis ja kasutada seda seinte kaunistamiseks seal, kuhu mind kutsutakse ja kus mu süda kaasa heliseb. Üks mu 2025. aasta olulisemaid projekte oli seinamaaling Narvas. Organisatsioon Mondo, kes oli näinud mu varasemaid töid, kutsus mind osalema projektis, mille teemaks oli ökoloogia, loodus ja mure meie planeedi heaolu pärast. Minu inspiratsiooniks oli Elizabeth Wathuti, noor naine, kelle tegevus on tõepoolest maailma muutnud. Tänu tema algatusele Green Generation on Keenias istutatud üle 30 000 puu. Tema sõnad „Mets on osa minust“ andsid tõuke mu seinamaalile, kus ühendasin traditsioonilise Ukraina petrõkivka maalikunsti Keenia metsiku, lopsaka loodusega. Kompositsiooni keskmes on Elupuu kujund, mis sümboliseerib harmooniat inimkonna ja looduse vahel. Minu jaoks ei ole Elupuu petrõkivka maalikunstis lihtsalt dekoratiivne motiiv. See on erakordselt oluline sümbol – elu järjepidevuse, põlvkondade vahelise seose ning maa ja taeva, juurte ja latvade ühtsuse kehastus. Puul kujutatakse sageli linde, lilli, viljakuse, armastuse ja rahu sümboleid. Kui ma maalin, püüan oma töösse panna valgust, soojust ja energiat. Minu jaoks peegeldab see maailma nii, nagu mina seda tunnen – kui elavat, kaunist ja tähendusriikat.

Seinamaaling Narvas hõlmab nelja seina. Näha võib lõvi, gepardit, fantastilisi loomi, värvilisi linde ja lilli Keenia metsadest ning muidugi ka Elizabethi portreed. Tema tuletab meile meelde, et üks inimene võib maailma muuta ja aidata keskkonda kaitsta. „Elupuu“ pole lihtsalt kunstiteos – see on manifest. Meeldetuletus, et iga puu, iga tegu loeb. Kunsti kaudu kõneleb see meie ühisest vastutusest ning kutsub igaüht meist mõtlema, kuidas saame looduse kaitseks ise midagi ära teha. Olen pühendanud petrõkivkale väga palju aega ja energiat, sest see on saanud mulle tõeliseks jõuallikaks. Igas petrõkivka elemendis näen meie ajaloo, hinge ja vastupidavuse peegeldust. See kunst, täis valgust ja rõõmu, kannab endas justkui nende häält, kes olid enne meid – kes kannatasid, ent otsisid alati ilu ja harmooniat. Sellisel ajal nagu praegu aitab nende traditsioonide juurde tagasi pöördumine meil tunda, et me ei ole ükski. Me kanname endas kultuuri, mis on kestnud sajandeid, ja see annab meile jõudu.

Soovin, et minu looming tuletaks kaasmaalastele meelde, kui tugevad me oleme, kui tähtis on meie seos minevikuga ja oma maaga. Petrõkivka on sümbol: hoolimata sellest, kui rasked ajad meid tabavad, kanname endas siiski elu-, rõõmu- ja ilusädet, mis võib innustada ja lootust anda. See tuletab meelde, et meie rahvana oleme alati olnud ja jääme alati seotuks oma kultuuri, looduse ja kõige sellega, mis teeb meist selle, kes me oleme.

I.G.: Teine loominguline suund, milles sa töötad, on kollaaž. Arvestades, et oled hariduselt graafiline disainer, tundub kollaaž – eriti digitaalne – igati loogiline. Tõsi, sama võiks öelda ka petrõkivka kohta, mis on sisuliselt samuti disain. Millal ja kuidas leidsid kollaaži kui meediumi? Ja mis sind selle juures võlus?

V.B.: Ma töotan nii analoog- kui digitaalse kollaaži, samuti graafika ja segatehnikatega. Mulle meeldib see vastandite kombineerimine. Ma niivõrd ei leidnud kollaaži, kui see leidis mind, olukorras, kus keel ei tundunud enam piisav, et väljendada seda, mis minu sees toimus. Kollaažist sai kanal, milles sain rääkida ilma sõnadeta, viis aduda hoomamatut läbi killukeste, kujutiste ja tekstuuride. Kollaaž on kunst luua tervik sellest, mis on katki. Mind on alati tõmmanud inimkogemuse psühholoogia ja filosoofia nähtamatud hoovused. Kollaažis need kohtuvad. See on unenäoline seisund, kus reaalsus kaotab oma lineaarsuse ja aeg paindub. Kollaažis ma ei leiuta midagi, vaid mäletan või tunnen ära midagi, mis on minus juba olemas olnud. Kollaaž on intuiitiivne teekond. Ma ei tea kunagi ette, kuhu see viib, aga ma usaldan protsessi. Ma ei suru peale vormi, vaid kuulan ja järgin seda, kus moodustub kooskõla. See on aus meedium, milles ei saa end peita. See nõuab kohalolu ja avatust. Seepärast kasutatakse seda sageli ka teraapiavahendina. See võib olla tõeliselt elumuutev. Kõige rohkem meeldib mulle kollaaži juures selle vabadus. Nii nagu elul ei ole kompositsiooniseadusi, ei ole neid ka kollaažil. Võid rebida, uuesti kokku panna, liita kokku ühendamatud. See on omamoodi sisemine alkeemia, kus kaosest sünnib tähendus. Dialoog mälu ja võimalikkuse vahel.

I.G.: Kuidas valitud meedium su loomingulist protsessi mõjutab? Kas valid meediumi vastavalt sellele, mida soovid väljendada?

V.B.: Meedium ei ole pelgalt tööriist, vaid omaette ruum oma rütmi, iseloomu ja häälega. Mõnikord tuleb idee seestpoolt, kas tundena või kujutisena, ja siis otsin vormi, mis suudaks seda kõige selgemalt väljendada. Mõnikord algab kõik materjalist: ma puudutan seda ja see paneb mind ütlema midagi, mida ma ei teadnud, et öelda tahan. On hetki, mil ruum soodustab keskendumist, rahu ja sisemist korda. Siis muutub töö justkui meditatsiooniks – kõik kulgeb ühtlases rütmis, iga joon pälvib tähelepanu. Ja siis on hetki, mil valitsevad vastupidised jõud: kaos ja avastused. Teos sünnib kildudest, katkestustest, laialipillutud osadest – alateadvuse keelest, püüdest öelda seda, mida otse öelda ei saa. Sellises kaoses avastan sageli asju, mida ma polnudki otsinud. Loomine on dialoog minu ja materjali vahel, sisemise ja välise vahel. Iga kord küsin endalt: mis soovib just praegu ilmale tulla? Ja mis häälega see soovib kõneleda?

I.G.: Kas sinu jaoks on selge erinevus kunsti loomisel eelkõige enda jaoks, sisemise dialoogi vajadusest, ja kunsti loomisel selleks, et vaatajale sõnumeid edastada, tema tähelepanu milledlegi juhtida?

VB: Minu jaoks ei ole need kaks eri teed, vaid üks ja sama tee, mida lihtsalt vaadeldakse erinevatest nurkadest. Kunst algab alati seestpoolt: emotsioonist, küsimusest, tundest, mis otsib vormi. See on sisemine dialoog, vajadus iseennast mõista, puudutada midagi tõelist. Kuid niipea, kui ma hakkam looma, ei ole ma enam üks. Kunst on sild. Selle kaudu saab minu sisemaailm kohtuda teistega. Mulle on ülilooline olla loomise protsessis iseendaga aus; ainult siis on teos

tõeliselt elus. Kuid ma ei ole endasse sulgunud. Vaataja reaktsioon läheb mulle korda. Mida ta tunneb, milliseid tähendusi ta teosest leiab? Ehk aitab see tal endale mõne olulise küsimuse esitada või lihtsalt peatuda ja kogeda korraks vaikust iseendas. Võiks öelda, et loon kunsti vajadusest olla dialoogis iseendaja maailmaga.

I.G.: Su teosed on sageli seeriad. Kuidas sa otsustad, mida koos eksponeerida? Moodustavad su teosed läbimõeldud narratiivse terviku või on need pigem üksikud hetked, mida seovad ühised motiivid?

V.B.: Olen märganud, et kaldun alati töötama seeriatega – olgu see siis kolm teost, mis moodustavad justkui triptühhoni, või kakskümmend teost, mis koonduvad suuremaks tervikuks. Tavaliselt algab kõik lihtsast küsimusest: mida ma praegu öelda tahan? Ja siis hakkavad teosed justkui iseenesest ilmuma, vastusena sellele küsimusele. Teosed võivad olla kõik erinevad, kuid kujundite, värvi või rütmi kaudu leiavad nad kuidagi ühisosa. Mõnikord tundub, nagu ei tahaks üks teos olla „üksi“, nii et loon talle kaaslase. See võib kõlada veidi kummaliselt, aga selles on mingi sisemine loogika. Üks kunstnikust sõber küsis minult kord: „Vika, kuidas sa teed seeriad? Mul on sellega raskusi. Mis on su saladus?“ Ausalt öeldes mul ei ole saladust. Ma lihtsalt istun maha ja hakkan tööle. See on nagu raadio häälestamine õigele sagedusele. Püüan kuulata, mis mu sees resoneerib, mis otsib väljapääsu, milliste kujundite kaudu ja millises järjestuses. See ei ole niivõrd kontrollimine, kuivõrd kuulamine ja protsessi usaldamine. Harva alustan ma selge struktuuriga. Pigem on see konkreetse sisemise seisundi tabamine ja tähelepanu pööramine nüanssidele. Iga teos võib esineda iseseisvana, kuid nende vahel on alati peenike, peaaegu nähtamatu niit: ühised jooned, vormid, sümbolid, värvid või emotsionaalne tonaalsus.

I.G.: Mida sa vaatajalt ootad? Kas eelistad täielikku subjektiivset tõlgendusvabadust või loodad ka kriitilisemale pilgule, mis otsib teostest peidetud vihjeid?

V.B.: Kõige olulisem on, et vaataja tunneks end vabana – vabana survest leida teosest „õige vastus“. Minu jaoks ei ole kunst mõistatus, mida peab lahendama, vaid ruum, kus saab kogeda, järele mõelda ja omaette olla. Ma ei oota, et kõik näeksid täpselt seda, mida mõtlesin mina. Vastupidi, ma hindan väga, kui teos käivitab mõne isikliku loo, kutsub esile tähendusi, mis kuuluvad ainult vaatajale. Samas on mu töödes eri kihte – sümboleid, motiive, kordusi ja intuiitiivseid jälgi – ning kui keegi soovib süveneda, seoseid otsida ja killud kokku panna, siis on seegi tee, mida ma tervitan.

I.G.: Kas eelistad siduda oma teoseid konkreetsete maastike ja tuttavate keskkondadega või püüad luua midagi universaalset, varjates äratuntavaid elemente?

V.B.: Minu kunst on nagu elusorganism, pidevas muutumises ja liikumises. Mõnikord võtab see valguse, minimalistliku monokroomia kuju; mõnikord muutub elavaks, küllastunud, mitmekihiliseks kompositsiooniks, mis on täis detaile. Mõnikord, nagu käesoleval näitusel

eksponeeritud töödes, on see ekspressiivne ja tume. Kõik need vormid peegeldavad minu erinevaid tahke. Ometi jääb nende muutuste keskel alles mingi sisemine struktuur ja keskne telg. Töötan kujundite, portreede, inimfiguuri fragmentide, looduse elementide ja maastikega. Mind paelub ootamatute põimumiste, peente ristumiste otsing, hetk, milles sünnib midagi uut.

Ma ei ole kunagi püüdnud kujutada äratuntavaid portreesid, maastikke või hetki üksüheselt. Vorm ei ole mulle kõige olulisem – olulisem on tunne, mille see inimesse jätab. Mu teosed sünnivad sageli isiklikest mälestustest, unenägudest, mineviku või oleviku kildudest. Sarnasus konkreetse inimese või kohaga ei ole taotlus. Mind huvitab rohkem sellise ruumi loomine, mis eksisteerib reaalsuse ja kujutlusvõime piiril – ruumi, mis võib tunduda vaatajale emotsionaalselt tuttav, isegi kui ta pole seda kunagi varem näinud. See ei ole väline maastik, vaid sisemine vastukaja – see hetk, kui inimene vaatab teost ja tajub äkitselt: „Ma tunnen seda. Ma tean seda. See on mulle lähedane.“ Ja mõnikord võib ta, vastupidi, kogeda ka võõristust või arusaamatust – seegi on väärtuslik. Selles dialoogis sünnib midagi tõelist. Selles mõttes ei ole mu tööd niivõrd välise maailma kirjeldus kui kutse sisemisele rännakule ja isiklikule avastusretkele.

I.G.: Sa oled Ukraina kunstnik ja see, et sa üldse Tartus oled, on suurel määral seotud kestva sõjaga Ukrainas. Millist rolli peaks see teadmine mängima käesoleva näituse mõistmisel ja tõlgendamisel?

V.B.: Kui vaataja tuleb seda näitust vaatama ja teab, et olen Ukraina kunstnik, et olen siin suuresti sõja tõttu, siis on see kontekst muidugi oluline. Kuid mu eesmärgiks ei olnud luua otseselt sõjast rääkivat näitust. See ei ole sündmuste kroonika ega raport. See on katse kirjeldada, mis jääb inimesest alles siis, kui kõik väline kokku variseb. Mis juhtub meie identiteeditundega, kui kaotame kodu, tuttava keskkonna, isegi oma peegelpildi? See seeria sündis erakordse haavatuse olukorras. See on loodud enese alalhoiuks, mitte vaatajale, vaid iseendale. See on lugu inimesest, kes on kaotanud jalgealuse ja püüab mõista, kes ta on nüüd, mil kõik teda varem määratlenu on kadunud. Aja jooksul mõistsin, et just niisuguse ausa ja intiimse töö kaudu saan luua silla enese ja teiste vahele. Sõda ei ole ainult väline häving, see killustab ka inimese. Paljud on näinud teoseid, mille lõin pärast seda seeriat – teoseid, milles hakkavad ilmnema tervenemise ja taastumise teemad. Kuid et jõuda nende piltideni, mis mulle täna jõudu annavad, pidin ma kõigepealt looma selle seeria. Sellest sai murdepunkt. Lävepakk, millest algas tee tagasi iseenda juurde.

I.G.: Kas tunned, et Ukrainast eemal viibimine nendes oludes on muutnud ka kunsti? Kas on toimunud nihe, mida ka vaataja võiks märgata?

V.B.: Kahtlemata oleme muutunud – ja kunst koos meiega. See on nagu kellegi hingamine, kes on äkitselt vee alla surutud: esmalt tuleb paanika, siis katse õppida uuesti hingama täiesti tundmatus keskkonnas. Ma pöördun selle metafoori juurde sageli tagasi, sest täpselt selline tunne mul oli. Pärast kõike, mis on juhtunud, muutub kõik: sisemine fookus, visuaalne keel, viis, kuidas me oma kogemustest räägime. Kunst on üks väheseid turvalisi viise, milles saab

väljendada seda, mis meid murrab, ja seda, mis meid edasi aitab. Kuidas me kohaneme uue reaalsusega, mida me paguluses tunneme ja kuidas saame edasi elada ja luua olukorras, kus suur osa meist on justkui kustutatud. Ma näen järjest rohkem inimesi enda ümber läbimas erinevaid sisemise muutumise etappe. Vahel tundub see reaallajas kulgeva filmina – ja sa ise ei saa arugi, et oled selle sees. Ja kuhu see kõik viib, ei tea keegi.

Sõjateema elas minus juba ammu enne 2022. aastat. Mind on alati paelunud Teisest maailmasõjast, holokaustist ja laagritest elusana naasnute saatused. Ma ei suutnud mõista, kuidas see üldse võimalik oli. Oli aeg, mil ma lõin teoseid, mis uurisid hirmu, haavatavust ja mälu raskust. Ütlesin sageli sõpradele: „Ma ei tea, miks, aga see teema ei jäta mind.“ Vahel tundub, et ma olen seda juba kogenud. Või siis olen ma alati teadnud, et ühel päeval pean ise midagi sarnast läbi tegema. Ehk kuulub see lihtsalt laiemale kollektiivse mälu hulka – sügava, arhetüüpse mälu hulka, mis elab alateadvuses. Ukrainlased on läbi ajaloo kandnud endas tohutuid traumasid: sõjad, näljahädad, häving. Ja võib-olla tuiksid need valud minus juba enne, kui nad uue kuju võtsid.

Ma ei oska praegu täpselt öelda, millele tahan keskenduda. Püüan lihtsalt jääda dialoogi sellega, mis minus heliseb. Need kaks ja pool aastat Eestis on mind tugevalt muutnud. Seda on näha teostes, teemades, toonis. Oli aeg, mil mu loomingus valitses toorus ja häving. Nüüd algab paranemise protsess: habras, köhkleb, nagu idu, mis pressib end läbi asfaldi. Ja see idu sisaldab juba uut versiooni minust.

Elu Tartus, selles imeliselt loovas linnas, on saanud minu jaoks turvaliseks sadamaks. Siin on lihtsalt võimatu mitte luua. Inimesed, keskkond, sisemine rahu ja turvatunne – kõik see on andnud mulle midagi, mida ma ei ole kaua kogenud: soojust (isegi külmas ja lumes). Tartu valgus, rütm, lihtne ja samas sügav inimlikkus – kõik see on mind tasapisi muutnud. Tunnen tugevat sidet Eesti vaoshoitud esteetikaga. Selles on sügav tähendus, nii palju vaikust, millest sünnib midagi tõelist. See on nagu metsa hingamine – vaikne, aga täis elu. Ma õpin sellest rütmist. Õpin taas armastama väikseid hetki. Õpin lihtsalt olema. Vaikuses õpin end kuulama. Ja võib-olla just see, rohkem kui miski muu, kujundab täna minu maailmatunnetust ja viisi, kuidas ma sellest kunsti kaudu räägin.

Inner Alchemy

Indrek Grigor's Interview with Viktoria Berezina

Indrek Grigor: What was the role of art in your youth? How did you reach the point where this interest grew into something more and you saw it as a path you wanted to follow?

Viktoria Berezina: I was born into a family of musicians but, ironically, our parents didn't allow us to pursue art; they believed it was too difficult to make a living from it. Still, my older sister took an interest in piano, my younger brother learned to play the acoustic guitar, and I was always drawing from a very young age. I would show my sketches to my mum and relatives, eagerly waiting for their reactions. I loved participating in school competitions and exhibitions. I still have a whole folder at home full of diplomas. Creativity helped me do well in school: I often won first place in contests, and that motivated me to keep going.

The turning point came in 8th grade, when my mum suddenly said, "You're really good at drawing; you should go to art school." It was a stressful moment for me. I felt like I was starting too late, I was 13-14, while the other kids had been studying art since first grade. To make things more confusing, I was mistakenly placed in a group with tenth graders. I spent nearly a month learning alongside them, even though I had no idea how to build compositions or properly hold a pencil when drawing still lifes or plaster models, yet I kept up. Then one of the teachers found out in a conversation that I was an 8th grader: "What are you doing here; you need to be in another group." I had to adjust all over again, to a different pace and new classmates. But now I see those experiences as a kind of rite of passage into the art world. Another challenge was that our family couldn't really afford art school. But my mum gave me that chance anyway, and I'll always be grateful to her for that. In high school, I started working during summers to help pay for my education and, as a result, I valued every single day I spent learning.

My husband has also played a significant role in my career. We've been together since I was 18 and, of course, we've gone through different phases in life. There were times when I suggested taking a side job outside the art world, but he always told me, "If you've chosen to be an artist, then grow in that field and make your living from it." His support helped me stay true to my path. I just kept moving forward, seeking out opportunities and, somehow, they kept finding me.

After graduating, I entered Kherson National Technical University on a full scholarship and finished with honours, simply because I loved what I was doing! It was a beautiful period in my life. I studied design, but the programme was very well-rounded. We were taught a range of skills: painting, drawing, illustration, graphic design, typography and more. It gave me a solid foundation. Some of my classmates pursued fine arts, while others focused on design. I found a way to combine both. For a while, I worked in graphic design, creating logos, labels, posters and visual identities for local events and organisations. It felt good to see my work on the streets, whether it was a boutique sign, a concert poster or sushi packaging. I could proudly say, "I made that!" But at the same time, I often felt like I was too behind the scenes. Everyone saw the final product, but no one saw the creator behind it. Over time, I realised that working with clients was draining and didn't give me the creative freedom I longed for.

I had job offers from printing houses, and the university wanted me to teach there, but to me those offers felt like cages. I wanted to bring my own ideas to life. That's how my first curatorial projects began. And I knew if I ever wanted to go into teaching or printing, I could always do that later. In my fifth year at the university, I organised a large exhibition with local Kherson artists. It was my first big project, the moment I spread my wings. After that, my husband and I published our first collaborative book: he was the writer, and I was the illustrator. Little by little, I began to find a balance between my design work and my creative projects. That brought many new connections. Then, in 2020, my friends and I, all artists, launched an art festival called Mycelium, to provide a platform for young artists like ourselves who were searching for a way to express themselves. It was incredibly inspiring to see art and to see potential in others, just as my teachers once saw potential in me. We held the festival twice in Kherson (in 2020 and 2021) and again in 2023 in Sweden, where approximately twelve artists from Kherson, my friends, now reside. In projects like these, I take on multiple roles: organiser, designer and participant. And when I see purpose and growth in what I'm doing, I give myself to it fully.

Currently, my friends and I are collaborating on various joint projects. I travel to Sweden, and my friends come to Estonia. In this way, I've already introduced the work of four artists from Kherson to audiences in Estonia and helped them connect with the local art scene. These have included both solo and group exhibitions. In the future, I plan to continue gradually organising such exhibitions. I believe this is an excellent opportunity for mutual connections and cultural exchanges, which always contribute to the development of both sides. Now, I've come to a point where I enjoy being many things at once: an artist, a designer, a curator of exhibitions and festivals, a teacher, someone who leads workshops and tours, and recently I've even started painting murals. Every time, I surprise myself with what I'm capable of. I just create from the heart, and somehow it resonates with others. Maybe that's the true purpose of art.

I.G.: What has had the greatest impact on your career as an artist? For example, has there been a mentor whose example guided you, or perhaps a particular skill you acquired that opened new doors, or an experience that elevated you?

V.B.: In the beginning, I was simply doing what I loved and evolving naturally. But everything changed when I was introduced to the world of modern art during my university art history classes. It was eye-opening! I discovered a whole range of movements and artists. I still recall my initial emotions as we explored how different artists evolved during various historical periods. I found myself drawn to things that seemed strange or hard to understand... and I wanted to understand them. That curiosity is what made contemporary art take a special place in my heart. I've always been drawn to the works of surrealists, symbolists, expressionists and so on: they are like separate worlds, each unique and beautiful in its own way. I think I love all directions of art because each one carries its own exceptional depth: from dark, unsettling images to the most delicate beauty. But perhaps true magic happens when these contrasts come together, when horror and beauty become inseparable, and their combination reveals an entirely new, unexplored meaning.

I was lucky to have an incredible group of teachers, and I'm deeply grateful for everything they gave us. One teacher, in particular, became a mentor for me, my design instructor, Vitalii Kryzhanovskiy. I couldn't wait to attend his classes. He always told stories that brought the

world of design and art to life, making us feel connected to it. Another turning point came in my fourth year, when we were assigned to design a magazine. I got the topic "Theatre" and I was overjoyed. I created a magazine about the "Theatre of Beautiful Flowers," a contemporary theatre group from Kharkiv. For each actor and performance, I designed a unique collage and built the entire project around that aesthetic. That's when I realised how much I loved creating something whole out of fragments. It sparked my passion for collage, a medium that still excites me today.

I.G.: In terms of technique, your artistic practice is divided between two different approaches, even though the underlying topic of humans' place in nature and nature's place in human culture is at the centre of all of your works. At times you paint in a Ukrainian traditional folk art style, Petrykivka. Is it something that enchanted you early on, or did you encounter it when studying at art school or even later?

V.B.: Yes, you're right, my work is now developing along two parallel paths. One is connected to contemporary art, where I create collages, graphic works and visual experiments. The other is rooted in traditional Ukrainian decorative painting, Petrykivka, which I rediscovered after moving to Estonia. It all began in autumn 2022, shortly after I arrived in Tartu. The local art school invited me to lead a week-long workshop for a mixed group of Ukrainian and Estonian students. I asked myself what I could offer them that they hadn't studied before. After all, in art school, they had already covered everything: drawing, painting, graphic techniques and more. Then I remembered how, at their age, I had learned Petrykivka painting at the art school in my home town. Suddenly, everything fell into place. I hadn't practised it since I was fifteen, so I sat down, revisited the patterns, and began building the course.

The response was incredible, warm and enthusiastic. At the same time, I started painting Christmas ornaments in the Petrykivka style, which later became part of an exhibition at the Haki gallery. It became a beautiful complement to the floral paintings of the artist Malle Leis. Soon, I began receiving invitations to give workshops in schools, gymnasiums and art festivals. I noticed something deeply emotional: Ukrainian participants would light up with joy as they reconnected with their cultural roots. It was as if something dormant within them had come alive, something ancestral and deeply familiar. The Estonians showed genuine curiosity; they wanted to learn more about Ukraine, and I was happy to give them that opportunity. I could see how deeply they cherished and honoured their traditions and cultural heritage, and how enthusiastically they embraced something new. Perhaps it resonated with them even more because the Petrykivka painting, with its floral patterns, intertwines in spirit with the embroidery of Estonian folk costumes.

This connection to folk art became especially meaningful after the full-scale war began. When your identity, your language, your symbols, your culture, are under threat, preserving them becomes a deeply personal mission. Petrykivka became a lifeline for me, a thread tying me to my homeland and heritage. I began interpreting the style through a contemporary lens. It helped me through some truly dark and depressing times. There were days I would sit for hours just painting and, through form, rhythm and colour, I felt life flowing back into me. I can't fully explain it. But I knew that this healing experience was something I needed to share with others. Some of my friends now jokingly call me "the ambassador of Petrykivka in Estonia," and I take that as a

great honour. As long as our traditions, our stories and our art live on, we live on too. And our future will grow from that.

This path also led to bigger opportunities. In 2024, I was invited to take part in the RUA Street Art Festival. The organisers were specifically searching for an artist skilled in Petrykivka painting. People started tagging me in comments, and soon they began reaching out to me directly. I ended up painting an entire bus stop in the village of Valguta, using this traditional style. It was a real challenge, but I managed to do it. I received so many messages from Ukrainians and Estonians, expressing their gratitude. Later, an interview about the project was even published on the Ukrainian World Congress website. Moments like these make me realise that the decision to teach Petrykivka painting at the Tartu Art School was not just about art, but about something much bigger. Coincidences are not actually accidental.

I.G.: What is the role and meaning of the style in Ukraine? When you painted the mural in Narva, you incorporated a lion into your painting – it would traditionally never appear in a Petrykivka style painting – to signify an alliance between you as a Ukrainian artist and the Kenyan environmentalist Elizabeth Wathuti, to whom the mural is dedicated. I imagine that for most Estonians Petrykivka is just a symbol for Ukrainian art. But what does it mean in Ukraine?

V.B.: This technique was used as early as the 18th century for decorating the walls of houses, both inside and outside. I often say that it was the first Ukrainian street art. In 2013, Petrykivka painting was included in the UNESCO list of intangible cultural heritage of humanity. Petrykivka painting is often referred to as the “art of free people”. This is because the inhabitants of Petrykivka, including Cossacks and runaway peasants, sought freedom from serfdom, which was prevalent in other parts of Ukraine. Starting in the 18th century, as Cossacks began settling the Dnipro region, the art form began to develop and find its place on the walls of peasant homes. Although Petrykivka was part of a broader social system, its residents did not experience the full tragedy of serfdom, which contributed to a freer and more joyful approach to creativity. This art reflects harmony with nature, the joy of life, and the freedom of self-expression, characterised by bright, vibrant hues.

Today, I strive to interpret it in a modern context and use it to decorate walls in places where I am invited and where my heart resonates. In 2025, a significant project for me was creating a mural in Narva. The Mondo organisation, having seen my previous works, invited me to participate in a project about ecology, nature and caring for our planet. My inspiration was the remarkable Elizabeth Wathuti, a young woman who is truly making a difference in the world. Thanks to her Green Generation initiative, over 30,000 trees have been planted in Kenya. Her words, “The forest is part of me,” became the foundation of my idea for this mural, where I combined traditional Ukrainian Petrykivka painting with the wild, vibrant nature of Kenya. At the centre is the Tree of Life, symbolising the harmony between humanity and the natural world. For me, the Tree of Life in Petrykivka painting is not just a decorative motif. It is a profound symbol of the continuity of life, the connection between generations, and the unity of earth and sky, roots and the crown. The tree often includes birds, flowers, symbols of fertility, love, peace and spiritual growth. When I paint, I try to infuse each work with light, warmth and energy. To me, this reflects the world as I feel it: alive, beautiful and full of meaning.

The mural stretches over four walls. There is a lion, a cheetah, some fantastic animals, colourful birds and flowers from the Kenyan forests and, of course, a portrait of Elizabeth herself. She reminds us that one person can make a difference and help protect our environment. The Tree of Life is more than just a piece of art; it is a manifesto, a reminder that every tree, every action matters. This work speaks to our shared responsibility and encourages each of us to consider how we can help protect nature. I've dedicated a great deal of time and energy to Petrykivka because it has become a true source of strength and connection to my roots. In every element of Petrykivka, I see the reflection of our history, our soul and our resilience. This art, full of light and joy, seems to carry the voice of those who came before us, those who endured hardships but always sought beauty and harmony. In times like these, returning to these traditions helps us feel that we are not alone. We carry within us a culture that has endured through the centuries, giving us strength.

I want my work to remind my fellow Ukrainians of how strong we are, of the importance of our connection to the past and to our land. Petrykivka is a symbol that, no matter what difficulties we face, we still carry within us the spark of life, joy and beauty that can inspire and give us hope. It's a reminder that we, as a people, have always been and will always be connected to our culture, to our nature and to what makes us who we are.

I.G.: The second artistic branch you walk along is collage. Because you are schooled as a graphic designer, collage, especially digital collage, makes a lot of sense. The same could be said about Petrykivka, which essentially is design. When and how did you find collage as a medium? And what enchanted you about that medium?

V.B.: I work with analogue and digital collage, as well as graphics and mixed media techniques. I like this search for the combination of the incongruous. I didn't so much find collage as it found me in a moment of quiet searching, when language no longer felt sufficient to express what was stirring inside me. Collage became a way to speak without words, to explore the intangible through fragments, images and textures. It's the art of assembling wholeness out of what's broken. I've always been drawn to what lies beneath the surface of psychology, philosophy and the invisible currents of human experience. Collage became the space where all of these could meet. It feels like a dream state, where the linear order of reality dissolves, and time seems to bend. In collage, I'm not inventing, I'm remembering or recognising something that was already living inside me. Collage is a path of intuition. I never know where it will lead, but I trust the process. I don't impose form. I listen, I respond and I follow what resonates. It's an honest medium; there's no way to hide. It demands presence and vulnerability. That's why it's often used as a tool for healing. It can truly be transformative. What I love most about collage is its freedom. There are no rules, just as life doesn't follow compositional laws. You can tear, reconstruct and combine the uncombinable. It's a kind of inner alchemy, where chaos gives way to meaning. It's a dialogue between memory and possibility.

I.G.: How does your creative process change based on the medium you are working with? Do you choose the media based on the need to express something in particular?

V.B.: Each medium is not just a tool; it's a space with its own breath, character and voice. Sometimes, an idea comes from within, as a feeling, as an image, and I search for the form that

can express it most clearly. Other times, it begins with the material itself: I touch it, and it stirs something in me I didn't yet know I wanted to say. There are moments when the space calls for focus, stillness and inner order. It becomes like meditation; everything falls into rhythm and harmony, with attention to every line. And then there are times when it's the opposite, where chaos and exploration rule. The work emerges from fragments, ruptures, scattered pieces, a language of the subconscious and a way to say what can't be said directly. In that chaos, I often discover things I wasn't even looking for. My process is always a dialogue, between myself and the material, and between the inner and the outer. And each time, I find myself asking: What wants to come into the world right now? What voice does it want to speak in?

I.G.: Is there a clear distinction for you between creating art first for yourself out of a need for an internal dialogue, or more from a need to convey a message to the audience

V.B.: For me, it's not two different paths, but one viewed from different perspectives. Art always begins from within: from an emotion, a question, a feeling that's searching for form. It's an inner dialogue, a need to understand myself, to touch something real. But the moment I start creating, I'm no longer alone. Art is a bridge. Through it, my inner world can meet others. It's essential for me to be honest with myself in the process; only then can the work feel alive. But I'm not closed off. I'm genuinely curious about how viewers will respond, what they'll feel, what meanings they'll find. Perhaps it'll help them ask themselves an important question, or simply pause and experience a moment of quiet within themselves. I'd say that I create art out of a need to be in dialogue with myself and the world.

I.G.: How do you generally think about the different compositions in a series of works you select to exhibit together? Is it an intentional narrative whole or more like individual snapshots that share some common motifs?

V.B.: It's quite an enjoyable process. I've noticed that I always tend to work in series, whether it's three pieces forming a kind of triptych, or twenty works coming together as a larger whole. It usually starts with a simple question: What do I want to say right now? And then, almost organically, the works start to appear, like a response to that inner question. They're all different, but somehow they find a connection through meaning, imagery, colour or rhythm. Sometimes I even feel like one piece doesn't want to be "alone", so I create a companion for it. It might sound a bit strange, but there's some kind of inner logic to it.

I.G.: What do you want from the audience in their attempt to interpret your works? Are you inclined to offer the viewer complete freedom of interpretation, or do you hope for a more critical gaze that seeks clues hidden within the artwork?

V.B.: What matters most to me is that the viewer feels free from the pressure of finding a "right answer" in the work. For me, art isn't a riddle to be solved, but a space where one can feel, reflect and be alone with oneself. I don't expect everyone to see exactly what I intended. On the contrary, I value it deeply when a piece sparks a personal story, evoking meanings that belong uniquely to the viewer. At the same time, my work has layers, including symbols, motifs, repetitions and traces of intuition. And if someone wants to dive deeper, to search for

connections and piece fragments together, that's also an option, and one I truly welcome. I love the idea of dialogue: not dictating, but inviting reflection. I'm open to different interpretations; sometimes, they reveal more about the work than I could ever put into words.

I.G.: Have you previously tried to tie your works to specific landscapes and environments familiar to you, or have you tried to create something universal, obscuring parts that could be recognisable?

V.B.: My art is a living organism, constantly evolving and transforming. Sometimes it takes the form of light, minimalist monochrome; at other times, it becomes vivid, saturated, multilayered compositions full of detail. Sometimes it grows expressive and dark, as in the works presented at this exhibition. Through all of this, different facets of myself can be seen. This is the essence of allowing oneself to be different, just as our moods, emotions and life stages constantly shift. And yet, despite these transformations, an internal structure and a central axis remain within the works. I have never aimed to depict recognisable portraits, landscapes or moments literally. For me, it is not the form that matters, but the feeling it leaves inside.

My images often emerge from personal memories, dreams and fragments of the past or present. I do not seek the recognisability of a particular place or person. I am more interested in creating spaces that exist on the threshold between reality and imagination, spaces that may feel emotionally familiar to viewers, even if they have never encountered them before. It is not about the external landscape, but about the inner resonance of that moment when, looking at a work, a person suddenly feels: "I know this. I feel this. This is close to me." And sometimes, on the contrary, they may experience rejection or incomprehension and that, too, is valuable. It is within this dialogue that something real is born. In this sense, my works are not so much a narration of the external world as an invitation to an inner journey and the search for a personal response.

I.G.: There is a rather obvious question a person seeing this exhibition might have. You're a Ukrainian artist and the fact that you are here is greatly influenced by the war still going on in Ukraine. Can you explain what role you want this awareness to play in understanding and interpreting this particular exhibition?

V.B.: When a viewer comes to this exhibition and knows that I'm a Ukrainian artist, that I'm here largely because of the war, that is, of course, important. But I didn't want to create an exhibition about the war in a direct sense. This isn't a chronicle of events or a report. It's an attempt to explore what remains inside a person when everything external falls apart. What happens to our sense of identity when we lose our home, our familiar reality, even our own reflection? This series was born from a deeply personal and vulnerable place. It was created in silence, almost as a way to survive, not for the viewer, but for myself. It's a story of a person who has lost her foundation and is trying to understand who she is now, in the absence of everything that once defined her. Over time, I realised that it's precisely through this kind of honest, intimate work that we can build bridges to others. Because war isn't just about external destruction; it's also about the cracks within.

Many people have seen the works I created after this series, pieces where themes of healing and restoration begin to emerge. However, to reach those images—the ones that now give me strength—I had to create this series. It became a point of rupture, a threshold from which the journey back to myself began.

I.G.: Do you feel like being away from Ukraine in these circumstances has also changed your art and what you want to focus on? Has there been a noticeable shift that the audience can see?

V.B.: Undoubtedly, I have changed and so has the art. It's like the breathing of someone suddenly submerged underwater: at first, there's panic, and then comes the attempt to learn how to breathe again in a completely unfamiliar environment. I often return to this metaphor because that's exactly how it felt. After everything that's happened, everything has shifted: inner focus, visual language, and the way we speak about what we've been through. Art has become one of the few safe spaces where we can express what breaks us, and what helps us heal. It's a way of exploring how we adapt, how we begin to communicate with a new reality, what we feel in exile, and how we can continue to live and create when so much inside has been erased. Increasingly, I see people around me going through different phases of inner transformation. Sometimes it feels like a film is unfolding in real time, and I'm not even fully aware that I'm inside the story. Where it's all going, no one knows.

The theme of war lived in me long before 2022. I have always been drawn to the history of World War II, the Holocaust, and the fate of people who survived the camps. I couldn't comprehend how that was possible... There was a period when I created works that explored fear, vulnerability and the weight of memory. I often told my friends, "I don't know why, but this theme just won't let me go." Sometimes I feel like I've lived through it. Or maybe I've always known that one day I would have to go through something similar. Or perhaps it's part of a larger collective memory: a deep, archetypal memory that resides in the subconscious. Ukrainians have endured many trials through the generations: wars, famines and destruction. And these traumas may have resounded in me long before they found their new reality.

I can't say exactly what I want to focus on right now. I simply try to stay in dialogue with what resonates within me. Over the past two and a half years living in Estonia, I've undergone significant changes. You can see it in my work, in the themes and in the tone. There was a time of raw, honest destruction. Now begins the process of healing: fragile, hesitant, like a sprout breaking through asphalt. And within that sprout is the new version of myself.

Life in Tartu, this wonderfully creative city, has become a quiet anchor for me. It's simply impossible not to create here. The people, the environment, the sense of inner peace and safety, all of it gave me something I hadn't felt in a long time: warmth (even in cold, snowy weather). Tartu became my safe harbour. Its light, its rhythm, its simple yet profound humanity, all of it has quietly changed me. I feel deeply connected to the Estonian sense of restraint and its aesthetic; there's so much meaning in it, so much silence from which real things are born. It's like the air in a forest: quiet, but full of life. I'm learning from that rhythm. I'm learning to love the small moments again, learning to simply be, and learning to listen to myself in the silence. And maybe that, more than anything else, is what's shaping how I see the world and how I speak about it through my art.

Tööprotsess stuudios /
Working process in the studio
Aparaaditehas / Tartu / 2023

Ülesehitamine

kollaaž lõuendil / 60 × 80 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker, kipsipasta, akrüül, aerosoolvärv

See teos on katse varemetest üles ehitada midagi, mis kunagi oli „mina“. Mind ei ole siin vahetult näha – ma kaon ja ilmun nagu seinalt kooruvad värvikihid. Ülesehitus ei ole tagasipöördumine iseenda kui millegi püsiva juurde, vaid pigem aeglane, valus ja kaootiline katse koondada järelejäänud killud uueks identiteediks. Minu kohalolu saab nähtavaks puudumise kaudu, varjude kaudu, mis veel mäletavad valgust. See ei ole stabiilne seisund, vaid aktiivne valik – otsus püsida olevikus, isegi kui millestki kinni hoida enam ei ole.

Reconstruction of Presence

collage on canvas / 60 × 80 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker, gypsum paste, acrylic, spray paint

This work attempts to reconstruct the remnants of what used to be “me” but has lost its integrity. The presence here is not immediately apparent: it disappears, then appears, like layers of old paint on a house wall. This journey is not about returning to a stable self, but rather about the slow, painful, and chaotic process of assembling a new identity from what remains. Presence is rebuilt through absence, through shadows that still acknowledge the light. It is not a fixed state, but an active choice: an ongoing decision to remain present, even when there is nothing stable left to cling to.

C. Bergine '23

Fragment

Ülesehitamine / Reconstruction of Presence

kollaaž lõuendil / collage on canvas / 60 x 80 cm / 2023

L. Bergine '83

Kaks ühe maailma varemotel

kollaaž lõuendil / 60 × 80 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker, kipsipasta, akrüül, aerosoolvärv

See teos kujutab kahe purunenud siseilma kokkupuutepunkte. Nad vaatavad eri suundades, ent jäävad seotuks õrnade joonte kaudu – mälu kildude, ühise ajaloo jäänuste kaudu. Nad võivad olla üks inimene, kelle seesmine tervik on lõhestunud, või kaks inimest, keda seob teineteisega nii võimas vapustus, et piir nende vahel on ähmastunud. Kollane selles kompositsioonis ei ole pelgalt dekoratiivne element – see on mineviku valguse jälg, sähvatus millestki tuttavast keset kaost. Figuuridevaheline ruum on kaotuse vaikiv tunnistaja – tühjus, mis ei ole enam tühi. Tühjus, mis on täidetud mälestustega, milles kajavad unustatud hääled ja mahavaikitud valu.

Two on the Wreckage of One World

collage on canvas / 60 × 80 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker, gypsum paste, acrylic, spray paint

This work explores the convergence of two shattered inner worlds. Although they face different directions, they remain connected by thin lines: fragments of memory and shared history. They could represent one person split in two or two individuals bound together by an experience so powerful that it has blurred the borders between them. The yellow in this composition is not merely decorative; it serves as a trace of past light, a flash of something real amid the chaos. The space between the figures is a silent witness to loss, an emptiness that is no longer empty. It breathes with memory, echoing unspoken pain and forgotten voices.

Tööprotsess stuudios /
Working process in the studio
Aparaaditehas / Tartu / 2023

Kehatu vari

kollaaž lõuendil / 60 × 80 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker, kipsipasta, akrüül, aerosoolvärv

„Kehatu vari” kujutab seisundit, milles keht on küll alles, kuid sisu on hängustunud, kulunud, tundmatuseni muutunud. See räägib inimesest, kes on kogenud midagi nii sügavat, et piir pelga eksisteerimise ja tõelise kohalolu vahel muutub käegakatsutavaks. Vari on siin kõnekam kui figuur – see on liigutuse kaja, reaktsioon valule, mille algpõhjus on kadunud. See on hetk vahetult pärast vapustust, kui teadvus alles hakkab kehasse naasma.

A Shadow Without a Body

collage on canvas / 60 × 80 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker, gypsum paste, acrylic, spray paint

This work portrays the condition in which a person's physical form is intact, but their inner essence has become blurred, worn down and unrecognisable. It speaks of someone who has experienced something so profound that the line between simply existing and truly being present becomes acutely tangible. Here, the shadow represents more than the figure itself: it is the echo of a movement, a gesture, a pain whose source has vanished. It captures the moment after a shock, when the body remains but the mind is only starting to regain awareness.

Bouguere '23

Päike mõrades

kollaaž lõuendil / 60 × 80 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker, kipsipasta, akrüül, aerosoolvärv

Selles teoses on valgus, mis ei lange ülalt kui õnnistus, vaid tõuseb seestpoolt, tungib läbi pragude. Kaks mõranenud portreed ilmuvad nagu hävingu üle elanud kehad: haavatud, haprad, kuid endiselt elus. Pragudest esile tungiv valgus ei too soojust, vaid kannab mälu. Ta puudutab haavu, paljastab armid ja imbub kohtadesse, kus on veel säilinud midagi ehtsat. Need näod on pinnad, mis talletavad kogemusi, neist hakkab võrsetena pärast maastikupõlengut kasvama midagi uut. Mõradest sirgub uus elu – ebatäiuslik, kaugel ideaalsest, kuid tõeline. See valgus ei ravi, vaid tuletab meelde, et me oleme endiselt siin.

The Sun Through the Cracks

collage on canvas / 60 × 80 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker, gypsum paste, acrylic, spray paint

This artwork conveys a light that does not descend like a blessing but rises from within, emerging through the cracks. Two fragmented portraits appear as bodies after destruction: damaged and fragile, yet still alive. The light depicted does not provide warmth but serves as a memory. It touches the wounds, highlights the scars, and seeps into the places where something real remains. These faces resemble surfaces that record experiences and, through them, something new begins to emerge, like plants sprouting following a wildfire. It is through these cracks that life begins to grow: imperfect, not idealised, but real. This light does not heal; instead, it serves as a reminder that we are still here.

Tööprotsess stuudios /
Working process in the studio
Aparaaditehas / Tartu / 2023

Tühjus: keha kui arhiiv

kollaaž lõuendil / 60 × 80 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker, kipsipasta, akrüül, aerosoolvärv

Selles teoses ei käsitleta keha pelgalt objekti või vormina, vaid ruumina – laekana, arhiivina. Iga tükike kehast talletab kogemuste, traumade, tajutu ja kaotatu jälgi. Ta vaikib, kuid ei unusta. Tühjus ei tähenda siin puudumist – vastupidi, ta osutab üleküllastumisele, seisundile, milles kõik ebavajalik on juba maha koorunud ja alles on jäänud vaid see, mis on päris. See on keha, mis ei karju, vaid talletab. Ta hoiab endas isegi seda, mida tahaks unustada. Kehamälu selles teoses on ruum, kus aeg eksisteerib kihtidena. Tekstuuri, emotsioonide ja armidena avaneb see arhiiv, milles puudub kord, kuid valitseb tõde. Tühjus ei ole siin kaotatu sünonüüm, vaid võimalikkuse väli. Keha toimib anumana lugudele, mida pole võimalik sõnastada, ent mida saab siiski kogeda vormi kaudu. Keha eksisteerib mineviku ja oleviku vahelises pingeväljas – ja just see ebakindlus annabki talle elu.

Emptiness: The Body as an Archive

collage on canvas / 60 × 80 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker, gypsum paste, acrylic, spray paint

In this work, the body is not viewed as merely an object or a form, but as a space, a carrier and an archive. Each fragment of the body holds traces of experience, trauma, perception and loss. While it remains silent, it does not forget. Here, emptiness is not absence; on the contrary, it represents a state of over-saturation, where everything unnecessary has already fallen away, leaving only remnants of what is real. This is a body that does not scream, but stores. It preserves even what it longs to erase. The work examines bodily memory as a space where time exists in layers. Textures, emotions and scars all serve as expressions of an archive that lacks order yet is full of truth. Emptiness becomes not a synonym for what is lost, but a field of potential. The body serves as a vessel for stories that cannot be expressed in language but can still be felt in form. It exists suspended between past and present, and it is this uncertainty that brings it to life.

Boezem '23

Tööprotsess stuudios /
Working process in the studio
Aparaaditehas / Tartu / 2023

A. Bazzani '93

Mask pärast tormi ehk Portree ellujäämisrežiimis

kollaaž paberil / 35 × 50 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker

See nägu ei ole niivõrd portree, kuivõrd hävingu kaart. Kildudest kokkupanduna ei oota see äratundmist, vaid püüab ellu jääda. Silmad, mis meenutavad auke maskis, on märk tavapärase, end kunagi nende taha peitnud mina puudumisest. See figuur on kriisieelse ja -järgse ülemineku seisundis. Käel istuv lind meenutab, et lootus pole kadunud – ta on veel elus, kuid habras. Maailm pole purunenud üksnes väliselt – linna, kodu või maastikuna –, vaid ka sisemiselt. Ometi peitub kildudes võimalus uueks tervikuks. See portree on nagu karje, mis on sõnade vahele kinni jäänud, kaikudes ometi edasi.

Mask After the Storm or Portrait in Survival Mode

collage on paper / 35 × 50 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker

This face is not so much a portrait as a map of destruction. Pieced together from scraps of images, it does not seek recognition; it exists to survive. The eyes resemble holes in a mask, indicating the absence of the usual self that once hid behind them. This figure is in a state of transition between pre- and post-crisis. The bird perched on the arm serves as a reminder of hope: still alive, yet fragile. Here, the world has shattered not only externally – in the city, home or landscape – but also internally. Nevertheless, within this fragmentation lies the potential for new assembly. This image is like a scream caught between words, yet still resonating.

Diptühhon / Peegel: killud möödunud elust

kollaaž paberil / 35 × 50 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker

Näod, tükkideks rebitud ja uuesti kokku pandud, ilmuvad kildudena, justkui otsiksid nad end mälestuste peeglites, mis on mõranenud ega näita enam selgelt. Kõik need figuurid eksisteerivad mustas ruumis, nagu õudusunenäos, kus mälestused sähvatavad kas valus või püüdes meenutada, kes sa kord olid.

Dptych / Mirror: Fragments of a Past Life

collage on paper / 35 x 50 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker

The faces, torn apart and reassembled, appear in a state of fragmentation, as if they are looking for themselves in the mirrors of memory that are cracked and no longer reflect clearly. All of these figures exist in a black space, in a nightmare, where memories flare up with pain or an attempt to remember who you were.

Uks sisemusse

kollaaž paberil / 35 × 50 cm / 2023

segatehnika: paber, kartong, ajakirjad, vahakriit, niit, marker

Nägu selles kollaažis lahustub, laguneb kildudeks – see on katse end uuel viisil näha. See ei ole autoportree, vaid pigem kaart. Uks rindkere keskel on sissepääs mälu sügavustesse, hirmudesse, kunagise mina jäänustesse. See on hetk, mil väline ei paku enam vastuseid ja ainus tee viib sügavusse. Uks on siin sissepääs kaosesse, lõhutud asjade lademetele, loogikat trotsivate kogemuste arhiivi.

The Door to the Inside

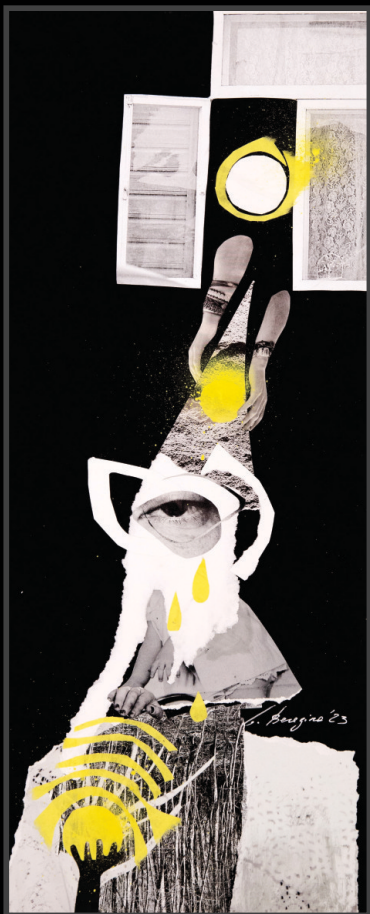
collage on paper / 35 × 50 cm / 2023

mixed media: paper, cardboard, magazines, wax crayon, thread, marker

In this collage, the face dissolves, decomposes into fragments as an attempt to see oneself in a new way. This is not a self-portrait, but rather a map of searching: the door in the middle of the chest is the entrance to the depths of memory, fears and remnants of the former self. This is the moment when the external no longer gives answers, and the only way is to go deeper. The door here is the entrance to the inner chaos, to the layer upon layer of destroyed things, to the archive of experience that defies logic.

C. Burgess '23

Valguse riismed

1 – Paralleelne kohalolu

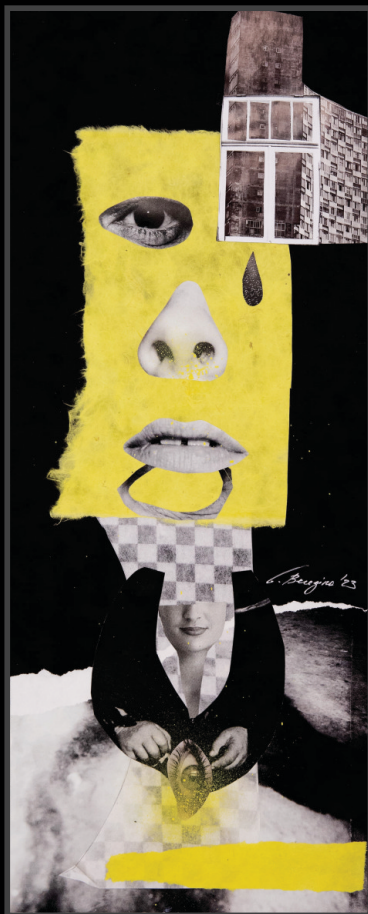
2 – Häälitud vestlused

3 – Hääl läbi müra

4 – Akende ja unede vahel

kollaaž paberil / 20 × 50 cm / 2023 / paber, ajakirjad, aerosoolvärv

See sari on kui neli lehekülge visuaalsest päevikust, kus iga teos annab tunnistust sügavast isiklikust segadusest. Kujutatud figuurid on kadumise piiril – nende kehad on endiselt äratuntavad, ent nende mõistus ei suuda terviklikku enesekuvandit luua. Kindel pind jalge alt on kadunud, kuid instinktiivne vajadus leida uus tasakaalupunkt hoiab neid veel koos. Kollane värv, mis kordub kõigis neljas teoses, sümboliseerib midagi käegakatsutavat: soojust, mis on suutnud sisemise tormi üle elada. See pole lootuse, pigem vastupanu valgus. See toimib närviimpulsina, mälusähvatusena, mis murravad läbi pimeduse. Läbi mõrade, hirmu ja lahustumistunde liikudes väljendab iga kild enese taasleidmise püüdlust. See häving on eelmäng uuele eksistentsivormile, mis alles hakkab kujunema.

Remnants of Light

- 1 – Parallel Presence
- 2 – Conversations Without Voice
- 3 – Voice Through the Noise
- 4 – Between Windows and Dreams

collage on paper / 20 x 50 cm / 2023 / paper, magazines, spray paint

This series resembles four pages from a visual diary, with each piece representing a moment of profound personal confusion. The figures portrayed exist on the brink of disappearance: their bodies still retain a sense of identity, but their minds struggle to construct a cohesive image. They exist in a state of uncertainty, caught between feeling the ground slip away beneath their feet and the instinctive desire to find new stability. Yellow, a constant presence in all four works, symbolises something tangible: a warmth that has managed to endure the inner turmoil. It is not a light of hope, but rather a light of resistance. It functions like a nervous impulse, with flashes of memory breaking through the darkness. Each fragment represents an attempt to reconnect with oneself, navigating through cracks, fear and a sense of dissolution. This destruction is a precursor from which a new form of existence emerges.

CV

Viktoria Berezhina

Sündinud 1994 Herson, Ukraina, elab Tartus 2022. aastast

Tartu Kunstnike Liidu liige
MTÜ Kultuurihorisont juhatuse liige
Kunstifestivali Mycelium kaasasutaja

Aasta Kultuuriteo auhind 2022
Tartu Kultuurikandja nominatsioon 2022

Haridus

2012 – 2017 Hersoni Riiklikku Tehnikaülikool, Disaini osakond
2009 – 2012 Hersoni Kunstikool ja Disaini Lütseum

Osalus näitustel

- 2025 Osta noort kunsti, Telliskivi, Roheline saal, Tallinn
Tartu kunstioksjon 2025, Tartu Kunstimaja, Tartu
- 2024 Symbiosis, Kulturhuset, Jönköping, Rootsi
Glitch Art 24, rahvusvaheline näitus internetis, Brasiilia
Osta noort kunsti, Telliskivi, Roheline saal, Tallinn
Me eksleme maailma rajus. Geislingen 1944 – Tartu 2024, Tartu Ülikooli Kunstimuuseum, Tartu
Mina olen looduses. Loodus on minus, isikunäitus, Haki Galerii, Tartu
Mina olen looduses. Loodus on minus, isikunäitus, Oru kultuurisaal, Linnamäe
Afloat, Kultuurikeskus Totem, PEN-klubi Ukraina, Kiiev, Ukraina
Red Button, Galerii Aude, Kopenhaagen, Taani
- 2023 Animation of art resistance in occupation, Naked Room Galerii, Kiiev, Ukraina
Kherson. Art under Occupation, Lvivi Kunstikeskus, Lviv, Ukraina
Kherson. Art under Occupation, Golden Belt Artists, Durham, NC, USA
Garden, Jönköpings Maakonna Muuseum, Jönköping, Rootsi
War Knocked on the Door to my House, Show Galerii, Los Angeles, USA
BeLive: believe, be live, Volkskundemuseum, Viin, Austria
Chidren of Hylea, Tranås kommun, Tranås, Rootsi
Afloat, Kultuurikeskus Totem, Herson, Ukraina
Wings, teine rahvusvaheline virtuaalnäitus, Wild Heart Galerii, California, USA
Ajuokse tagurpidi suvetuur, Voronja Galerii, Varnja
Ukraina rahvakunsti näitus, Aparaaditehas, Tartu
Imprint, rahvusvaheline kollaaži ja trükikunsti näitus, TYPA Galerii, Tartu
Kunst ja ettevõtlus: fookuses Eesti ja Ukraina, Tartu Loomemajandus Keskus, Tartu
Tartu kunsti aastanäitus, Tartu Kunstimaja, Tartu
Places of Power, Finzgarjeva Galerii, Ljubljana, Sloveenia
Another Landscape, Ternopili Loomemajandus Keskuse galerii, Ternopil, Ukraina
Chronicles of Vyshyvanka, Kultuurikeskus Totem, Detenpyla galerii, Lviv, Ukraina
Chronicles of Vyshyvanka, Kultuurikeskus Totem, Mystetskyi Arsenal, Kiiev, Ukraina
Gareleya in Germany, Goethe-Institut Bonn ja Galerii Neotodryosh & STRÖER, Saksamaa

- 2022 Päästik, tARTu Galerii, Tartu
Exhibition of Ukrainian artist, Katowice Rahvusvaheline Kongressikeskus, Katowice, Poola
17th of February, Dortmundi Kunstnikemaja Galerii, Dortmund, Saksamaa
Emergency Suitcase, Stúdio Silk, Jönköping, Rootsi
LIVE, Kultuurikeskus Totem, Documenta viisteist, Kassel, Saksamaa
LIVE, Kultuurikeskus Totem, Vagabundo Tunnel Galerii, Ivano-Frankivsk, Ukraina
LIVE, Kultuurikeskus Totem, Kvartira №6 Galerii, Odessa, Ukraina
A Walk in the House, Glass Space Galerii, Uzhhorod, Ukraina
One More Day: War Diaries, virtuaalnäitus, Kultuuriplatvorm IZOLYATSIA, Ukraina
Look at Two Thousand Yards, osa projektist Reflections of the War, Lviv, Ukraina
- 2021 Fluor Art, Kunstikeskus Vabadus, Herson, Ukraina
Nude: Body as a Manifesto, Kunstikeskus Vabadus, Herson, Ukraina
Concrete & Crystal, Urban Cad, Herson, Ukraina
Time LIFE, Kunstikeksus Vabadus, Herson, Ukraina
Dream and Do, Mykola Kulishi Teater, Herson, Ukraina
- 2020 Visceraal, rahvusvaheline virtuaalnäitus, Lissabon, Portugal
Kunstikeskuse Vabadus avamine, Herson, Ukraina
Kunstikooli neljakümnele aastapäevale pühendatud näitus, Blue Cat Galeii, Herson, Ukraina
- 2019 Kaasaegse kunsti näitus, O. Honchar'i Raamatukogu, Herson, Ukraina
Bohemian Meeting, Kunstikeksus SC, Herson, Ukraina
- 2017 Art-Shop, SEC Fabrika, Herson, Ukraina

Osalus festivalidel

- 2025 UKUfest, Ukraina kunsti festival, Tallinn
- 2024 Ajuokse V festival, alternatiivne kunstitur, Apraaditehas, Tartu
Ukrainia kunsti & käsitöö festival, Apraaditehas, Tartu
RUA tänavakunsti festival, Valguta
- 2023 Ukraina rahvakunst Tartu, Apraaditehas, Tartu
Mycelium, festivalil Fringe, Tranås, Rootsi
- 2021 Mycelium 2.0, Herson, Ukraina
Dream Gogolfest, Herson, Ukraina
- 2020 Mycelium, Herson, Ukraina
- 2019 Kherson, Herson, Ukraina

Raamatud

Minu Herson. Kirjad Ukrainast, Viktoria Berezina, Petrone Print 2023
Teisel kaldal, värsks muinasjutt, kirjanik Danyl Bashmak, illustraator ja kujundaja Viktoria Berzina, Oldi Plus 2021

Valik kajastusi

Michael Cole, Ukrainian Artist's New Narva Mural Celebrates Nature and Cultural Connections, ERR News, 8.05.2025
Vira Konyk, Ukrainian Heritage Showcased at International Street Art Festival, Ukrainian World Congress, 6.06.2024
Ramu Hanson, Haki galerii avab Ukraina kunstniku näituse elu haprustest, Tartu Postimees, 17.01.2024
Krista Piirimäe, Okupeeritud Hersonist tulnud kunstniku looming kiirgab hingevalu ja lootusi, Tartu Postimees, 13.02.2024
Dylan Michilsen, Arvustus: Viktoria Berezina töödest kiirgab nii kaotust kui ka lootust helgemale tulevikule, Kultuur, 14.02.2024
Hanna Shchydlovska, An exhibition of works by Kherson artist Viktoria Berezina opens in Estonia, Vgoru, 21.01.2024
Raul Oreškin, ELU25 Minu okupeeritud Herson. Raul Oreškini intervjuu Viktoria Berezinaga, Postimees, 28.01.2024
Inkari Lindve, OKUPATSIOON ÄNGISTAB: Ukraina kunstnik Viktoria pani Hersoni õudused raamatusse, Õhtuleht, 12.11.2023
Hanna Shchydlovska, After such darkness, we probably have a bright future ahead of us..., Vgoru, 16.10.2023
Helen Wright, Ukrainian artist's war letters read outside Tallinn's Russian Embassy, ERR News, 10.05.2022

CV

Viktoria Berezina

Born in 1994 in Kherson, Ukraine, moved to Tartu, Estonia in 2022

Member of the Tartu Artists' Union
Head of the NGO Cultural Horizon
Co-founder and organiser of art festival Mycelium

Awarded the Kultuuri Tegu in 2022
Nominated for the Tartu City Culture Award in 2022

Education

2012 – 2017 Kherson National Technical University, Department of Design
2009 – 2012 Kherson Art School & Design-Lyceum, Designer

Participation in exhibitions

- 2025 Buy Young Art, Telliskivi, Green Hall, Tallinn, Estonia
Tartu Art Auction 2025, Tartu Art House, Tartu, Estonia
- 2024 Symbiosis, Kulturhuset, Jönköping, Sweden
Glitch Art 24, international online exhibition, Brazil
Buy Young Art, Telliskivi, Green Hall, Tallinn, Estonia
Wandering in the Storms of the World. Art created in the shadows of war: Geislingen 1944 – Tartu 2024, University of Tartu Art Museum, Tartu, Estonia
I Am in Nature, Nature Is in Me, solo exhibition, Haki Gallery, Tartu, Estonia
I Am in Nature, Nature Is in Me, solo exhibition, Oru Cultural Hall, Linnamäe, Estonia
Afloat, Totem Center, PEN Ukraine Space, Kyiv, Ukraine
Red Button, Gallery Sapere Aude, Copenhagen, Denmark
- 2023 Animation of art resistance in occupation, Naked Room Gallery, Kyiv, Ukraine
Kherson. Art under Occupation, Lviv Municipal Art Centre, Lviv, Ukraine
Kherson. Art under Occupation, Golden Belt Artists, Durham, NC, USA
Garden, Jönköpings Lans Museum, Jönköping, Sweden
War Knocked on the Door to my House, Show Gallery, Los Angeles, USA
BeLive: Believe, Be Live, Volkskundemuseum, Vienna, Austria
Chidren of Hylea, Tranås kommun, Tranås, Sweden
Afloat, Totem Center, Kherson, Ukraine
Wings 2nd Annual International Virtual Exhibition, Wild Heart Gallery, California, USA
Ajuukse: Reverse Summer Tour, Voronja Gallery, Varnja, Estonia
Exhibition of Ukrainian folk art in Tartu, Aparaaditehas, Tartu, Estonia
Imprint: international collage & print art exhibition, TYPA Gallery, Tartu, Estonia
Art & Business: Estonia & Ukraine in Focus, Tartu Center for Creative Industries, Tartu, Estonia
Annual Exhibition of Art in Tartu, Tartu Art House, Tartu, Estonia
Places of Power, Finzgarjeva Gallery, Ljubljana, Slovenia
Another landscape, Creative Cluster Gallery, Ternopil, Ukraine
Chronicles of Vyshyvanka, Totem Center, Detenpyla gallery, Lviv, Ukraine
Chronicles of Vyshyvanka, Totem Center, Mystetskyi Arsenal, Kyiv, Ukraine
Gareleya in Germany, project Goethe-Institut Bonn & Gallery Neotodryosh & STRÖER

- 2022 Trigger, tARTu Gallery, Tartu, Estonia
 Exhibition of Ukrainian artist, International Congress Center, Katowice, Poland
 17th of February, Künstlerhaus Dortmund Gallery, Dortmund, Germany
 Emergency Suitcase, Studio Silk, Jönköping, Sweden
 LIVE, Totem Center, Documenta fifteen, Kassel, Germany
 LIVE, Totem Center, Vagabundo Underpass Art Space, Ivano-Frankivsk, Ukraine
 LIVE, Totem Center, Kvartira №6 Gallery, Odesa, Ukraine
 A Walk in the House, Glass Space Gallery, Uzhhorod, Ukraine
 One More Day: War Diaries, online exhibition, IZOLYATSIA Platform for Cultural Initiatives, Ukraine
 Look at Two Thousand Yards, as part of the project Reflections of the War, Lviv, Ukraine
- 2021 Fluor Art, Freedom Art Space, Kherson, Ukraine
 Nude: Body as a Manifesto, Freedom Art Space, Kherson, Ukraine
 Concrete & Crystal, Urban Cad, Kherson, Ukraine
 Time LIFE, Freedom Art Space, Kherson, Ukraine
 Dream and Do, Mykola Kulish Theatre, Kherson, Ukraine
- 2020 Visceraal, International Online Exhibition, Lisbon, Portugal
 Opening of Freedom Art Space, Kherson, Ukraine
 Exhibition devoted to 40th anniversary of the art school, Blue Cat Gallery, Kherson, Ukraine
- 2019 Exhibition of Contemporary Art, O. Honchar Library, Kherson, Ukraine
 Bohemian Meeting, Art Space SC, Kherson, Ukraine
- 2017 Art-Shop, SEC Fabrika, Kherson, Ukraine

Participation in festivals

- 2025 UKUfest, Ukrainian Art Festival, Tallinn, Estonia
 2024 Ajuokse V: b-day festival, Aparaaditehas, Tartu, Estonia
 Ukrainian Art & Craft festival, Aparaaditehas, Tartu, Estonia
 RUA Street Art Festival, Valguta (Elva, Tartu county), Estonia
 2023 Ukrainian Folk Art in Tartu, Aparaaditehas, Tartu, Estonia
 Mycelium at the Fringe Fest, Tranås, Sweden
 2021 Mycelium 2.0 Art Fest, Kherson, Ukraine
 Dream Gogolfest, Kherson, Ukraine
 2020 Mycelium Art Fest, Kherson, Ukraine
 2019 KhersON Fest, Kherson, Ukraine

Books

Minu Herson. Kirjad Ukrainast, Viktoria Berezina, Petrone Print 2023
 On the Other Shore, a fairy tale in verse, author Danyl Bashmak, illustrator and designer Viktoria Berzina, Oldi Plus 2021

Selected Reflections

Michael Cole, Ukrainian Artist's New Narva Mural Celebrates Nature and Cultural Connections, ERR News, 8.05.2025
 Vira Konyk, Ukrainian Heritage Showcased at International Street Art Festival, Ukrainian World Congress, 6.06.2024
 Ramu Hanson, Haki galerii avab Ukraina kunstniku näituse elu haprustest, Tartu Postimees, 17.01.2024
 Krista Piirimäe, Okupeeritud Hersonist tulnud kunstniku looming kiirgab hingevalu ja lootusi, Tartu Postimees, 13.02.2024
 Dylan Michilsen, Arvustus: Viktoria Berezina töödest kiirgab nii kaotust kui ka lootust helgemale tulevikule, Kultuur, 14.02.2024
 Hanna Shchydlowska, An exhibition of works by Kherson artist Viktoria Berezina opens in Estonia, Vgoru, 21.01.2024
 Raul Oreškin, ELU25 Minu okupeeritud Herson. Raul Oreškini intervjuu Viktoria Berezinaga, Postimees, 28.01.2024
 Inkari Lindve, OKUPATSIOON ÄNGISTAB: Ukraina kunstnik Viktoria pani Hersoni õudused raamatusse, Õhtuleht, 12.11.2023
 Hanna Shchydlowska, After such darkness, we probably have a bright future ahead of us..., Vgoru, 16.10.2023
 Helen Wright, Ukrainian artist's war letters read outside Tallinn's Russian Embassy, ERR News, 10.05.2022

**Trükis saadab näitust „*Viktoria Berezina. Mürast moodustuv nägu*“
Tartu Kunstimuseumis 21.06.–28.09.2025**

Kuraatorid: Indrek Grigor, Mae Variksoo
Graafiline disain: Viktoria Berezina
Koordinaator: Rene Kriisa
Keeletoimetajad: Richard Adang, Anti Saar, Peeter Talvistu
Fotod: Heikki Leis, Anna Viaznikova
Video: Serhii Khadzhava
Trükk: Reklaamikompanii
Näituse meeskond: Joanna Hoffmann, Margus Joonsalu,
Katrín Lööke, Jaanika Peebo, Mihkel Säre, Indrek Tali

**The booklet accompanies the exhibition *Viktoria Berezina.*
A Face Assembled from Noise in the Tartu Art Museum 21.06.–28.09.2025**

Curators: Indrek Grigor, Mae Variksoo
Graphic design: Viktoria Berezina
Coordinator: Rene Kriisa
Language editors: Richard Adang, Anti Saar, Peeter Talvistu
Photographs: Heikki Leis, Anna Viaznikova
Video: Serhii Khadzhava
Print: Reklaamikompanii
Exhibition team: Joanna Hoffmann, Margus Joonsalu,
Katrín Lööke, Jaanika Peebo, Mihkel Säre, Indrek Tali

Tartu Kunstimuseum / Tartu Art Museum
ISBN 978-9916-9934-5-3
Tiraaž / Print run: 400
Tartu, 2025

